

FUNKCE OBCE HRUBÁ VRBKA PŘI ZÁCHRANĚ SOUBORU STODOL, PROGRAM zaCHRAŇTE STODOLY

MGR. PAVEL GRÁF, STAROSTA

HRUBÁ VRBKA

- Malá obec na jihovýchodní Moravě
(Hodonín/Veselí nad Moravou/Velká nad Veličkou)
- Etnografický region Hornácko – živé folklorní tradice
- Cca 600-620 obyvatel
- Památkově chráněno:
 - 7 komor
 - 4 stodoly z celkových cca 90 staveb, které chrání ochranné pásmo
 - obytný dům se zemědělskou usedlostí
 - toleranční evangelická modlitebna
- V řízení o prohlášení je návesní zvonice a barokní zvon z roku 1694

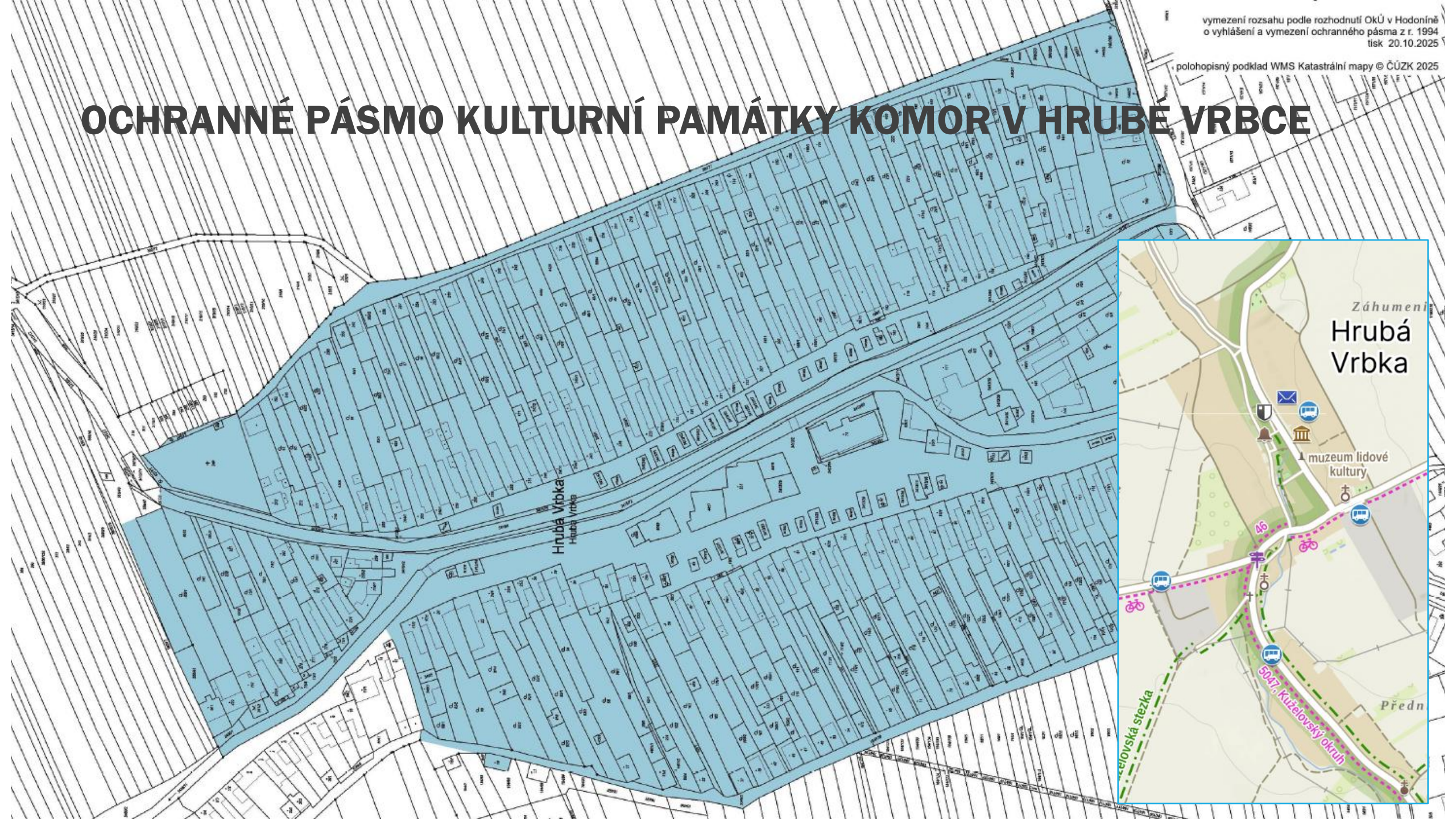
AKTIVNĚ UDRŽUJEME ZVYKY

- Fašanek
- Vynášání „Moreny“
- Létečko
- Velikonoční „rapotání“
- Obchůzka „Ucí“ na sv. Lucii
- Hudecký den
- Hody
- Vánoční koledování...
- Dětský folklorní soubor
- Mužský a ženský sbor

OCHRANNÉ PÁSMO KULTURNÍ PAMÁTKY KOMOR V HRUBÉ VRBCE

KOMORY

- Zděné návesní komory vznikaly v Hrubé Vrbce v 18. a 19. stol., jak dokládá letopočet 1774 na trámu nad vstupem do komory u čp. 87.
- Sloužily k uchování potravin (brambory, řepa, obilí, uzeniny).

STODOLY

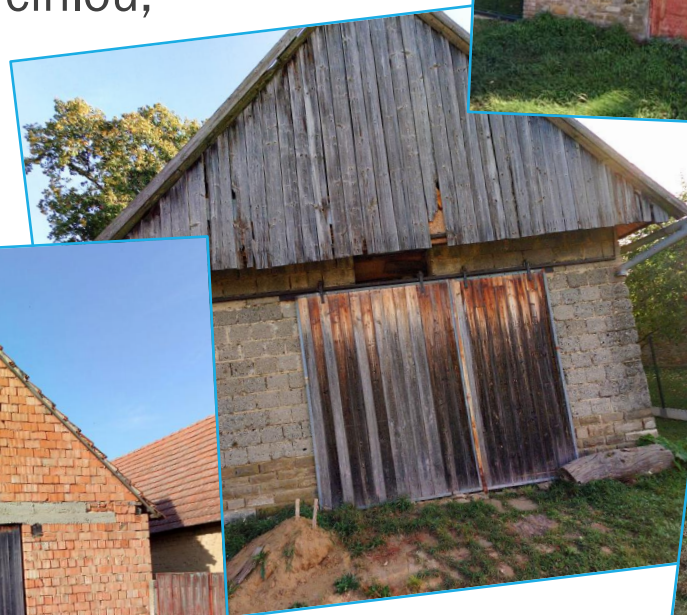
- Přibližně devadesát staveb postavených z kamene, nepálených i pálených cihel završených sedlovými střechami s pálenou, případně betonovou střešní taškou
- Podélně průjezdné stodoly tvoří dva ucelené soubory podél záhumeních cest.
- 18., 19., 20. a už i 21. století.
- Nejstarší datovaná vrata stodoly u čp. 66 nesou letopočet 1791

STODOLY NA KONCI 20. STOLETÍ

- Stavby v havarijním stavu byly bourány (jednotky kusů).
- Opravy byly prováděny betonem, nepůvodní cihlou, tvárnicemi nebo nebyly prováděny vůbec.
- Některé stavby byly upraveny na dílny (vsazeny okna).
- Hlína byla „tabu“.
- „Památkář“ byl „sprosté“ slovo.
- Postupně docházelo k devalvaci celého souboru stodol.

ROK 2008 – ZAČÁTEK OBNOVY

- V roce 2008 byla provedena u první stodoly, která měla zásadní statické poruchy, obnova hliněnou technologií.
- Rekonstrukce vyvolala údiv, zvědavost, místy i posměšky:
 - „*Památka? Tak to už si tam nezatučeš ani hřebík...*“
- Po dokončení ale i částečnou závist:
 - „*Hmmm, tam bude místa... A to máš aj nové štíty? Aj strechu budeš dělat?*“
- Během následujících pěti let došlo k obnovám dalších dvou staveb, stále ale bez většího zájmu lidí o hliněné technologie.

PROČ NEBYL MEZI LIDMI ZÁJEM?

- Použití hlíny bylo tabu – věděli jsme, z čeho jsou stavby postavené, ale hlína byla „starý už překonaný materiál, který patří do minulosti, jediná trvanlivá věc je přece beton...“
- V kraji, který žije svými tradicemi, v obci, kde jsou lidé doslova obklopeni historickými stavbami, jsme po letech socialismu zůstali od důležitého odkazu předků odtrženi.
- V době budování socialistické vesnice byly v Hrubé Vrbce zbourány desítky komor (proti vůli okresního MNV, s tichým „požehnáním“ místního MNV).
- Lidé měli zafixováno, že to co je staré, není trvanlivé. Stodoly oceňovali pro jejich praktičnost, ale chtěli je z jiných materiálů.
- S otevřením hranic jsme postupně pochopili, že to, co u nás zatracujeme, jinde obrovsky cení.
- **Ale každý majitel není „srdcař“. Tak co s tím?**

ILUSTRACE SITUACE

- [Zachraňte stodoly - Náš venkov](#)
[Česká televize](#) (20:00 – 20:55)
- Vyrobeno v roce 2016

27 min

Zachraňte stodoly

Obsah dílu

Památky, které leží na úpatí Bílých Karpat, tvoří spojení mezi místními i přespolními.

Vyrobeno 2016 • Česko

TAKŽE JAK Z TOHO VEN?

- Osvěta, osvěta, osvěta... a peníze...
- Ve spolupráci obce s Národním památkovým ústavem byl v Hrubé Vrbce v roce 2013 uspořádán první workshop zaCHRAŇTE stodoly s podtitulem „Oslava hlíny, oslava života.“
- Sjelo se plno nadšenců i „nadšenců“ a přijeli nám „ukázat“, jak se opravují stodoly.
- Výchozí teze akce: dvoudenní workshop, kam se sjedou dobrovolníci a za „stravu a byt“ budou pracovat. Podobně jak to někdy bývá při opravách zřícenin hradů.
- Sjela se pestrá skupina lidí, někteří pracovali, někteří v našem silně konzervativním prostředí provokovali (možná spíše nevědomě). Výsledkem byla hliněná omítka na první stodole a pobouřené veřejné mínění.
- **Ale semínko bylo zaseto!**

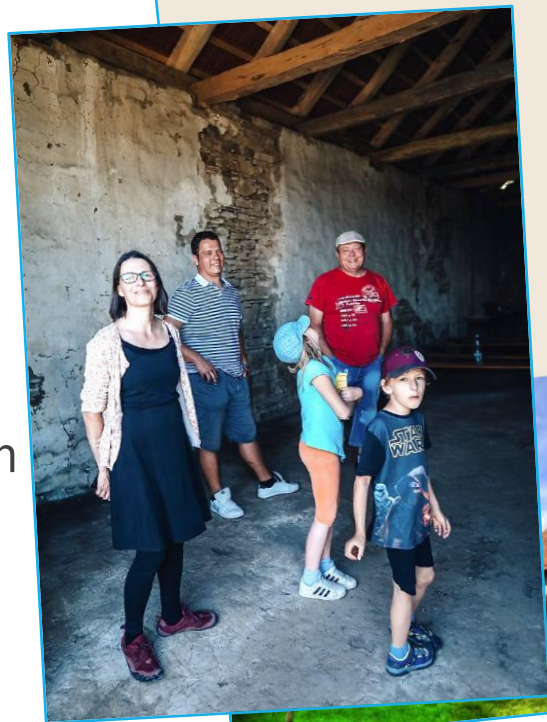
ZACHRAŇUJEME STODOLY

- Nejstarší generaci to vyprovokovalo a přišli říct, jak se s hlínou pracovalo za jejich mládí, jak se to dělá správně.
- Nejmladší generace si umazala ruce (a nohy) hlínou.
- Kromě omítek řešíme hlavně statiku staveb.
- Opustili jsme myšlenku, že se dva dny bude pracovat a něco hodnotného se při tom vytvoří.
- Soustředíme se na osvětu.
- Workshop vyrostl postupem času v rodinný festival, který místní přijímají.
- *„Když vy břizolit tak my kachličky”* se dá využít i pozitivně.

FESTIVAL

- 3-4 odborné přednášky.
- 3-4 odborná stanoviště (hlínaři, kameníci, tesaři, restaurátoři...).
- Konzultace se statikem.
- Bohatý program pro děti (detektivní hra, dílničky, projížďka v kočáře, turnaj v kuličkách).
- Doprovodný kulturní program (folklor, divadlo, koncert).
- Jídlo, pití, jarmark.

20 CHRAŇTE
stodoly

Termín: 20. če

JAK TO (NE) DĚLAT?

- „Starého psa novým kouskům nenaučíš“, ale o informace a technologické postupy se každý podělí rád.
- Nejmladší generace je otevřená a nemá předsudky, na té je dobré stavět.
- Chce to trpělivost, citlivost, peníze a čas.
- Je nutné pochopit a akceptovat mentalitu místního prostředí a stavět na ní, nebojovat proti ní.
- Od roku 2013 opravujeme v Hrubé Vrbce průměrně dvě stodoly ročně.

A JAK TO DĚLAT?

- Vychovávat děti a mládež, proto pátek před festivalem věnujeme školám.
- Zvrátit veřejné mínění na svou stranu.
- Trpělivě ukazovat, že to funguje.
- Vytvářet hodnoty (soused to bude chtít taky).

JAK POMÁHÁ OBEC HRUBÁ VRBKA?

- Nabízí pomoc s přípravou projektu.
- Vyplňování formulářů k dotacím.
- Jednání jménem vlastníků s úřady.
- Zprostředkování a komunikace s firmami.
- „Stavební dozor“, když je potřeba.
- Pomoc s hledáním finančních prostředků (MK, JMK, Nadační fond rodiny Malých).
- Každoročně poskytuje účelovou dotaci 200 tisíc Kč ročně (zpravidla se nevyčerpá celá).

DOTAČNÍ PROGRAM OBCE

PODPORA PRO ZÁCHRANU KULTURNÍCH PAMÁTEK A STODOL

- Žadatelem může být majitel nemovitosti (a) zapsané kulturní památky nebo (b) stodoly v ochranném pásmu památek komor, která se nachází v katastrálním území obce Hrubá Vrbka.
- Okruhy oprav:
 - **Statika, střecha, krov, vrata:**
 - max. 20.000,- Kč při 30% spoluúčasti
 - max. 50.000,- Kč při 40% spoluúčasti
 - max. 100.000,- Kč při 50% spoluúčasti
 - **Hliněná omítka:**
 - max. 20.000,- Kč při 50% spoluúčasti
- „Papírování“ minimální, navíc vše zpravidla vyplňuje starosta

A CO TEN PÁN Z VIDEOA?

- V roce 2025 završila jeho vnučka (devátačka) „vzdělávání“ při našich workshopech „tovaryšskou zkouškou“. Obdržela „tovaryšský list řemesla zednického hlínařského.

HAPPY END?

